

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

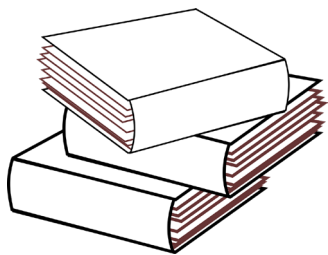
Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

V isuomenės sveikatos katedra

VISUOMENĖS SVEIKATOS GRUPĖ

ŽIV TESTAVIMO POKYČIAI LIETUVOJE 2018–2022 M.: NVO PATIRTIS

Darbo autoriai. Benedikt BACHMETJEV (IV kursas); Artur AIRAPETIAN (IV kursas)

Darbo vadovė. Doc. dr. Marija JAKUBAUSKIENĖ, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra.

Darbo tikslas. Įvertinti nemokamo ŽIV testavimo pokyčius Lietuvoje 2018–2022 m. remiantis NVO „Demetra“ duomenimis.

Darbo metodika: Duomenis analizei pateikė ŽIV ir AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacija „Demetra (toliau – Asociacija Demetra). Antrinių statistinių duomenų analizė už 2018 m. – 2022 m. buvo atliekama dviem etapais: duomenų patikrinimas ir apdorojimas bei aprašomoji duomenų analizė pagal kintamuosius naudojant statistinių duomenų analizės programą SPSS 26.

Rezultatai. 2018–2022 m. Asociacija Demetra ŽIV testavimui priemonės tiekė 31-oje testavimo vietoje visoje Lietuvoje. Testavimas dėl ŽIV

Dėl SARS-CoV-2 pandemijos, 2020 m. atliekamų testų skaičius (n=1887) sumažėjo 54%, palyginus su 2019 metais (n=4101), tačiau per ateinančius 2 metus bendrai atliktų ŽIV tyrimų skaičius augo 37%. Teigiama dinamika išliko tik dviejose testuojamų asmenų grupėse – asmenų, turinčių daug lytinių partnerių ir vyrų, turinčių lytinius santykius su vyrais. Vidutiniškai per penkis metus, buvo stebimi du atliekamų testų skaičiaus pikai – rugpjūčio (n=451) ir lapkričio (n=366) mėnesiais. Tai sietina su testų atlikimu įvairių socialinių renginių, festivalių metu.

Didžiąją dalį testuojamų asmenų sudaro asmenys, vartojantys narkotines medžiagas (37%), besitikrinantys savo noru (19%), asmenys, turintys daug lytinių partnerių (18%) bei vyrai, turintys lytinius santykius su vyrais (16%). Asmenų, patekusių į kardo mojo kalnimo ar laisvės atėmimo vietas, testavimas buvo vykdomas tik 2018 ir 2019 metais. Didžiausia ŽIV teigiamų testų dalis buvo nustatyta tarp vartojančių narkotines medžiagas (2,8%) ir vyrų, turinčių lytinius santykius su vyrais (1,36%) asmenų grupėje. Mažiausia ŽIV teigiamų testų dalis buvo gauta tarp asmenų, besitikrinančių savo noru (0,17%). Kasmėnesinė testavimo dinamika atspindi, kad rugpjūčio mėnesiais padaroma daugiausia testų, tačiau stebima mažiausia ŽIV teigiamų atvejų dalis (0,8%). Daugiausia ŽIV teigiamų testų nustatyta 2019 ir 2020 metais – 2,27% ir 2,12% atitinkamai, tačiau

2021 metais ši dalis ženkliai sumažėjo iki 1,47%, kas buvo žemiausias rodiklis per visus analizuojamus 2018-2022 metus (2018 m., teigiamų ŽIV testų dalis sudarė 1,56%).

Išvados. 2020 m. palyginti su 2019 m. atliktų ŽIV testų skaičius sumažėjo 54 % daugiausia dėl SARS-CoV-2 pandemijos, tačiau per kitus dvejus metus iš viso padidėjo 37 %.

Teigiama tyrimų dinamika išliko tik dviejose grupėse – asmenų, turinčių daug lytinių partnerių, ir vyrų, turinčių lytinių santykių su vyrais.

Atliktų testų skaičiaus pikas buvo rugpjūčio ir lapkričio mėnesiais, o tai siejama su įvairių socialinių renginių metu atliekamų testų skaičiumi.

Didžiąją dalį testuojamų asmenų sudaro asmenys, vartojantys psichoaktyvias medžiagas, savanoriškai besitestuojantys asmenys bei asmenys, turintys daug lytinių partnerių, taip pat vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais. Asmenų, esančių laisvės atėmimo vietose arba sulaikytų, testavimas buvo atliekamas tik 2018 ir 2019 m.

Didžiausia teigiamų ŽIV testų dalis užfiksuota narkotikus vartojančių asmenų ir vyrų, turinčių lytinių santykių su vyrais, grupėje, o mažiausias – savanoriškai besitestuojančių asmenų grupėje. Didžiausia teigiamų ŽIV atvejų dalis buvo nustatyta 2019 m. ir 2020 m., tačiau 2021 m. ši dalis gerokai sumažėjo.

Raktiniai žodžiai. ŽIV; ŽIV testavimas; narkotikų vartojimas; Asociacija Demetra.